

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เกี่ยวกับตัวผู้ใช้และลักษณะการใช้บริการ และศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เกี่ยวกับผู้ใช้ และลักษณะการใช้บริการ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 1,505 คน และปริญญาโท จำนวน 516 คน

กลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มาจากการใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Hendel, 1997 อ้างในครุฑ หาญตระกูล และคณะ, 2541) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 310 คน และเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท 230 คน รวมทั้งสิ้น 540 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ประเภทตามลักษณะการเก็บข้อมูล ดังนี้
 - 1.1 แบบสอบถามบนอินเทอร์เน็ต
 - 1.2 แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยแจกและเก็บด้วยตนเอง
2. แบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยัง โครงการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตใช้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศประจำคณะศึกษาศาสตร์เป็น สถานที่ในการเก็บข้อมูลการวิจัย
2. ขอข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จาก สำนักทะเบียนและประมวลผล
3. ขออนุญาตใช้สถานที่ในการเก็บข้อมูลการวิจัยจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Hendel, 1997) มีความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
5. แจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างโดยตรงที่คณะศึกษาศาสตร์ โดยมีการแจกแบบสอบถามที่โรงอาหาร ห้องสมุด อาคารเรียน ฯลฯ โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม 2543 จนถึงวันที่ 20 ธันวาคม 2543 จึงได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครบ
6. นำแบบสอบถามขึ้นบนอินเทอร์เน็ตที่ URL : <http://questionnaire.hypermart.net> ในวันที่ 6 ธันวาคม 2543 และทดสอบการใช้งานของเว็บไซต์
7. ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากนักศึกษาในการตอบแบบสอบถามเพื่อศึกษาการใช้ อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีการฝากข่าว บนเนื้อที่ประชาสัมพันธ์ และบนกระดานข่าว (Web board) ที่โฮมเพจ (Homepage) ของคณะศึกษาศาสตร์ (www.edu.cmu.ac.th) เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (www.cmu.ac.th) และเว็บไซต์ของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (www.cm.edu/it) และได้มีการส่งแบบสอบถามผ่านไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ตามที่อยู่ (E - mail Address) ซึ่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กำหนดให้นักศึกษา ทุกคน ตัวอย่าง E - mail Address ของนักศึกษาระดับปริญญาโท g4122068@cm.edu นักศึกษาระดับปริญญาตรี u4302001@cm.edu เป็นต้น
8. รวบรวมแบบสอบถามจากแบบสอบถามบนอินเทอร์เน็ต โดยการตรวจสอบจำนวน ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ <http://questionnaire.hypermart.net/cgi-bin/formdump.txt> และ ตรวจสอบรหัสประจำตัวของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองรูปแบบ เพื่อป้องกันการตอบ ข้อมูลซ้ำกัน เมื่อได้ข้อมูลครบในวันที่ 10 มกราคม 2544 จึงนำข้อมูลที่ได้มา วิเคราะห์ข้อมูล

9. เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้ว ได้ข้อมูลในส่วนของการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษาที่ยังไม่ชัดเจนและต้องการข้อมูลเพิ่มเติม จึงได้สร้างแบบสัมภาษณ์โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา โดยทำการสัมภาษณ์ โดยสุ่มสัมภาษณ์ประมาณ 30 คน ขั้นตอนในการสัมภาษณ์คือ แนะนำตัวแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ เหตุผลในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ทำการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้เตรียมไป มีการจดบันทึกและอัดเสียงไว้ด้วย โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาทีต่อ 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และแบบสัมภาษณ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

- ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
- ตอนที่ 2 เป็นลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
- ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด และแปลความหมายค่าเฉลี่ยเลขคณิตของผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดเกณฑ์ระดับความคิดเห็นตามแนวของเบสต์ (Best, 1970 อ้างในครุฑ หาญตระกูลและคณะ, 2541) ดังตาราง 4 และในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด นำมาสรุปโดยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอในรูปแบบของความเรียง

2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ นำมาสรุปโดยการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอในรูปแบบของความเรียง

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลครั้งนี้ผู้วิจัยได้แยกสรุปผลการวิเคราะห์ โดยยึดวัตถุประสงค์เป็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เกี่ยวกับผู้ใช้และลักษณะการใช้บริการ

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. เกี่ยวกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

- 1.1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาเพศชาย 277 คน คิดเป็นร้อยละ 51.30 และเป็นเพศหญิง 263 คน คิดเป็นร้อยละ 48.70
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 18-22 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.38
- 1.3 กลุ่มตัวอย่างระดับปริญญาตรีเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.96 และระดับปริญญาโทเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.74
- 1.4 ระดับปริญญาตรีเป็นนักศึกษาสาขาคณิตศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.56 ระดับปริญญาโทเป็นนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.48 นักศึกษามีประสบการณ์การใช้อินเทอร์เน็ต 1-2 ปี เป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 50.19
- 1.5 นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 73.33 และนักศึกษาที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมบริการอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 26.67 และเรียกเข้า (Remote Access) ระบบของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 21.67
- 1.7 นักศึกษามีความรู้บริการสืบค้นข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.92 รองลงมาคือบริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และบริการสนทนาบนอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 82.96
- 1.8 นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตจากการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.70 รองลงมาคือได้รับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 33.70

2. ลักษณะการใช้บริการ

- 2.1 นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ต 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 33.89
- 2.2 สถานที่ที่นักศึกษาเข้าใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือ ห้องบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะศึกษาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 83.70 และใช้เวลาโดยเฉลี่ย 1.47 ชั่วโมง/ครั้ง
- 2.3 ช่วงเวลาที่นักศึกษาส่วนมากใช้บริการคือ 20.01-22.00 น. คิดเป็นร้อยละ 15.38
- 2.4 บริการ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นบริการที่นักศึกษาใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.33
รองลงมา คือบริการสืบค้นข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 79.07 และเกม คิดเป็นร้อยละ 61.67
- 2.5 ลักษณะงานที่นักศึกษาใช้ในอินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือ ด้านการบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 81.85
รองลงมาคือด้านการสืบค้นข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 78.52 และด้านการสนทนาทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 71.67 ตามลำดับ
- 2.6 นักศึกษามีสัดส่วนการใช้งานในอินเทอร์เน็ตด้านการสืบค้นข้อมูลมากที่สุด คือ 27.35 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาคือด้านการบันเทิง 26.26 เปอร์เซ็นต์ และ การสนทนาทั่วไป 23.26 เปอร์เซ็นต์
- 2.7 จากการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลด้านวิชาการจากเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อประกอบการเรียน การทำรายงาน หรือการทำวิจัย มากที่สุด คือร้อยละ 96.67 และใช้เวลาโดยเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.86 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมาคือ การอ่านศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของตนเอง ร้อยละ 84.67 โดยใช้เวลาโดยเฉลี่ย 1.83 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
- 2.8 เว็บไซต์ที่นักศึกษาเข้าใช้บ่อยที่สุดอันดับ 1 คือ www.hotmail.com คิดเป็นร้อยละ 15.37
อันดับที่ 2 คือ www.yahoo.com คิดเป็นร้อยละ 8.52 อันดับที่ 3 คือ www.sabye.com คิดเป็นร้อยละ 5.74
- 2.9 อุปสรรคและปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ความล่าช้าของการรับ - ส่งสัญญาณ คิดเป็นร้อยละ 85.56 รองลงมาคือทักษะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 46.48 และการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเข้าถึงข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 44.44

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. ด้านระบบเครือข่าย อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และการให้บริการ นักศึกษามีความคิดเห็น ว่าควรมีการบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ใช้งานได้ตลอดเวลามากที่สุด และเวลาที่เปิดให้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมในระดับมาก ในส่วนของระบบเครือข่ายของมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพและความเร็วในการใช้งานอินเทอร์เน็ต และการให้บริการและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีประสิทธิภาพและความพร้อม รวมทั้งศูนย์บริการและเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อการให้บริการมีจำนวนเพียงพอแก่นักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
2. ด้านการจัดอบรมและการส่งเสริมความรู้เรื่องอินเทอร์เน็ตนักศึกษามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ในการจัดอบรมพื้นฐานเพื่อเสริมทักษะการใช้โปรแกรมในอินเทอร์เน็ต การใช้โปรแกรมเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลในอินเทอร์เน็ต จัดทำเอกสารเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นในการใช้อินเทอร์เน็ตไว้ให้ศึกษา และการจัดอบรมพื้นฐานเพื่อเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษที่จำเป็น
3. ด้านค่าธรรมเนียมการให้บริการและการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างคุ้มค่า นักศึกษามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากกว่าการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาที่มีความคุ้มค่า และตระหนักในความสำคัญและประโยชน์ในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา รวมทั้งค่าธรรมเนียมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทางมหาวิทยาลัยเก็บทุกภาคเรียนมีความเหมาะสมมาก และนักศึกษามีความเห็นว่าเป็นความจริงได้ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา และการค้นคว้าและการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง
4. จากการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 73.33 มีความคิดเห็นว่าการใช้อินเทอร์เน็ตสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้าและการวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง โดยร้อยละ 30.00 ให้เหตุผลว่าเพราะอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลที่มหาศาล รองลงมาคือ ใช้อินเทอร์เน็ตประกอบการศึกษาได้จริง คิดเป็นร้อยละ 23.34 และเป็นการศึกษาหาความรู้ที่มีความทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 13.33 ตามลำดับ

นักศึกษาร้อยละ 26.67 มีความคิดเห็นว่าการใช้อินเทอร์เน็ตไม่สอดคล้องอยู่ในระดับน้อยที่สุดกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้าและการวิจัยโดยให้เหตุผลว่า

สามารถศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดได้ คิดเป็นร้อยละ 13.33 รองลงมาให้เหตุผลว่าใช้บริการบนอินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิง ร้อยละ 10.00 และไม่เห็นความสำคัญของอินเทอร์เน็ตร้อยละ 3.33 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 38 ปีขึ้นไป

5. นักศึกษาส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 77.33 มีความคิดเห็นว่าการเสียค่าเทคโนโลยีสารสนเทศภาคเรียนละ 400 บาท กับการใช้อินเทอร์เน็ตมีความคุ้มค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยให้เหตุผลว่าเพราะได้รับความรู้จากการใช้อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือให้เหตุผลว่าค่าธรรมเนียมของมหาวิทยาลัยถูกกว่าเอกชนมาก คิดเป็นร้อยละ 23.34 และร้อยละ 10.00 ให้เหตุผลว่าได้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตจริง

ส่วนนักศึกษาร้อยละ 26.67 มีความคิดเห็นว่าจะไม่คุ้มค่าอยู่ในระดับน้อย โดยให้เหตุผลว่าเป็นเพราะไม่มีเวลาในการเข้าใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 13.33 รองลงมาคือไม่มีความรู้ในการใช้บริการต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 10.00 และไม่ได้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 3.33 ตามลำดับ

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้อินเทอร์เน็ตการศึกษา ซึ่งนักศึกษามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ในการใช้อินเทอร์เน็ตการศึกษาดังต่อไปนี้ตามลำดับ ได้แก่ การให้อาจารย์ค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอนแล้วแนะนำให้นักศึกษาเข้าไปศึกษา อาจารย์และนักศึกษาร่วมกันสร้างเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ไว้ในโฮมเพจของคณะฯ หรือโฮมเพจรายวิชา หรือโฮมเพจส่วนตัว ฯลฯ มีการจัดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น รายวิชาออนไลน์ มีการนำเสนอเนื้อหา หรือส่งงาน เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าไปเรียนและศึกษด้วยตนเอง อาจารย์ให้นักศึกษาค้นคว้าโดยใช้บริการค้นหาข้อมูล (search) ตามหัวข้อที่กำหนดให้แล้วทำรายงานมาส่ง หรือนำข้อมูล มาอภิปรายร่วมกัน ให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากบริการค้นหาข้อมูล แล้วส่งงานโดยใช้บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

สำหรับการที่อาจารย์และนักศึกษาร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน หรือนักศึกษาซักถามปัญหา ขอคำปรึกษาจากอาจารย์ เพื่อน ๆ ด้วยการใช้บริการสนทนาบนอินเทอร์เน็ต (chat) นักศึกษาเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษา มีประเด็นที่สำคัญที่สามารถนำมาวิเคราะห์ และอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักศึกษามีความรู้บริการสืบค้นข้อมูลมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญภา จวนชัยนาถ (2540) ที่พบว่า นักศึกษา อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักวิจัยส่วนใหญ่มีความสนใจ และมีความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ต ลักษณะการใช้ส่วนใหญ่เป็นการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ รองลงมาคือบริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และบริการสนทนาบนอินเทอร์เน็ต และเป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตจากการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด ซึ่งคล้ายคลึงกับลักษณะการเรียนรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมปลายในงานวิจัยของ คมกริช ทัทพิทา (2540) ที่ได้พบว่านักเรียนมัธยมปลายส่วนใหญ่เรียนรู้อินเทอร์เน็ตจากการอ่านหนังสือและค้นคว้าด้วยตนเอง
2. ลักษณะการใช้บริการ สถานที่ที่นักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือ ห้องบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะศึกษาศาสตร์ และส่วนใหญ่ใช้ครั้งละประมาณ 1.47 ชั่วโมง เป็นที่น่าสังเกตว่าในขณะที่ตามระเบียบการใช้อินเทอร์เน็ตกำหนดไว้ว่าให้นักศึกษาองได้คนละ 1 ชั่วโมง แต่จากผลการวิจัยนักศึกษามีใช้เวลากว่า 1 ชั่วโมง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเวลาที่กำหนดไว้ครั้งละ 1 ชั่วโมงนั้นเป็นเวลาที่น้อยเกินไปสำหรับการใช้บริการอินเทอร์เน็ต นักศึกษาส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ และใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 8.73 ชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของมหาวิทยาลัยที่ตั้งไว้ว่า นักศึกษาควรจะใช้คอมพิวเตอร์โดยเฉลี่ย สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง (ชัยวัช เสาพนธ์, 2544)
3. นักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลด้านวิชาการจากเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อประกอบการเรียน การทำรายงาน หรือการทำวิจัย มากที่สุด คือร้อยละ 96.67 และใช้เวลาโดยเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.86 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และการอ่านศึกษา ค้นคว้าจากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของตนเอง ร้อยละ 84.67 โดยใช้เวลาโดยเฉลี่ย 1.83 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเพราะการรับส่งสัญญาณล่าช้าจึงทำให้ต้องใช้เวลาในการสืบค้นข้อมูล เนื่องจากความนิยมของเว็บไซต์ที่ใช้ในการค้นหา และเมื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุสำคัญที่ผู้ใช้มักใช้เวลาส่วนใหญ่หรือเวลาเกินครึ่งหนึ่งของการใช้งานในการสืบค้นข้อมูล เพราะต้องใช้เวลาในการอ่านและทำความเข้าใจกับข้อมูลที่ค้นพบเพื่อตรวจสอบว่าตรงกับที่ต้องการอย่างแท้จริงหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลภาษาอังกฤษซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการเข้าถึงข้อมูลของนักศึกษาส่วนใหญ่

4. เว็บไซต์ที่นักศึกษานิยมใช้ส่วนใหญ่เป็นเว็บไซต์ที่ให้ความบันเทิงและบริการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือส่งข้อความผ่านเพจเจอร์ ดังที่พบในงานวิจัยนี้ว่าเว็บไซต์ที่นักศึกษาใช้บ่อยที่สุดอันดับ 1 คือ www.hotmail.com อันดับ 2 คือ www.yahoo.com และอันดับ 3 คือ www.sabaye.com แต่อย่างไรก็ตามพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้เว็บไซต์ของสำนักทะเบียนและประมวลผล (www.reg.cmu.ac.th) เพื่อลงทะเบียนเรียนและดูผลการเรียน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษามาเลเซียที่เริ่มมีใช้อินเทอร์เน็ตตั้งแต่ลงทะเบียนเรียน (Jamaludin, 1996)
5. ช่วงเวลาที่นักศึกษาส่วนมากใช้บริการคือ 20.01-22.00 น. ซึ่งตรงกับกราฟแสดงการใช้งานอินเทอร์เน็ตของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2543) เป็นผลทำให้การรับ-ส่งสัญญาณช้าในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งเป็นอุปสรรคและปัญหาที่สำคัญของการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา รองลงมาคือทักษะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเข้าถึงข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร และจากการสัมภาษณ์พบสาเหตุเพิ่มเติมในการไม่ใช้อินเทอร์เน็ต คือนักศึกษาไม่มีเวลาในการเข้าใช้บริการ และไม่มีความรู้ในการใช้บริการต่างๆ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามอาจ ฤทธิ์ทองพิทักษ์ (2539) คือนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครมีการใช้ เวิลด์ ไวด์ เว็บ (www) ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์มาก ลักษณะงานที่นักศึกษาใช้ในอินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือ ด้านการบันเทิง รองลงมาคือ การใช้งานด้านการสืบค้นข้อมูล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิด คุปตา และจิม พิวโคว (1997) ที่กล่าวว่า ผู้ใช้เวิลด์ ไวด์ เว็บ ทั่วโลกมีการใช้เพื่อค้นหาข้อมูลและความบันเทิงมากเป็นอันดับ 1 ทั้งนี้เพราะ นักศึกษากำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งให้ความสนใจในเรื่องความบันเทิงมากกว่าบริการประเภทอื่น ๆ
6. ด้านการจัดอบรมและเอกสารส่งเสริมความรู้เรื่องอินเทอร์เน็ต นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ควรจัดอบรมพื้นฐานเพื่อเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษที่จำเป็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับอุปสรรคและปัญหาที่สำคัญต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คือ การใช้ภาษาอังกฤษในการเข้าถึงข้อมูล ควรจัดอบรมพื้นฐานเพื่อเสริมทักษะการใช้โปรแกรมในอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดอบรมการใช้โปรแกรมเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลในอินเทอร์เน็ต การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นในการใช้อินเทอร์เน็ตไว้ให้นักศึกษาอยู่ในระดับมาก
7. ด้านค่าธรรมเนียมการให้บริการและการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างคุ้มค่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาที่มีความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งตัวแปรที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในงานวิจัยของสุริภา แสันทอน (2540) ก็คือ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียน

การสอนมีความคุ้มค่า นักศึกษาตระหนักในความสำคัญและประโยชน์ในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาในระดับมาก แต่อย่างไรก็ดีในความเป็นจริงนักศึกษาได้ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา การค้นคว้า และการวิจัยอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

7. สำหรับประเด็นการใช้อินเทอร์เน็ตสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้าและการวิจัย นักศึกษาส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 73.33 มีความคิดเห็นว่าการใช้อินเทอร์เน็ตสอดคล้องอยู่ในระดับปานกลาง โดยให้เหตุผลว่าเพราะอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลที่มหาศาล รองลงมาคือใช้อินเทอร์เน็ตประกอบการศึกษาได้จริงและเป็นการศึกษาหาความรู้ที่มีความทันสมัย เมื่อมองถึงความคุ้มค่าของการใช้อินเทอร์เน็ตแล้วนักศึกษากว่าร้อยละ 73.33 มีความเห็นว่ามีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยให้เหตุผลว่าเพราะได้รับความรู้จากการใช้อินเทอร์เน็ต

เมื่อพิจารณาลักษณะการใช้งานและเวลาการใช้งานอินเทอร์เน็ต รวมทั้งความคิดเห็นจากประเด็นดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการใช้อินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มเป็นที่ประโยชน์ต่อการศึกษา เพราะผู้ใช้ส่วนใหญ่มีจุดประสงค์และมีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการวิจัย ดังนั้นจึงเป็นการคุ้มค่าและเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการลงทุนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาอย่างแท้จริง

8. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ซึ่งนักศึกษามีความเห็นด้วยในระดับมาก ดังนั้นทางคณะ ภาควิชา ตลอดจนอาจารย์ผู้สอนควรจะจัดการเรียนการสอนโดยอาจารย์ค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอนแล้วแนะนำให้ นักศึกษาเข้าไปศึกษา ทั้งนี้เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลมากมายมหาศาล หากไม่มีการกำหนดหัวข้อ หรือ URL ที่ชัดเจนแล้ว อาจทำให้นักศึกษาหลงทาง (lost in space) ได้ หรืออาจารย์และนักศึกษาร่วมกันสร้างเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ไว้ในโฮมเพจของคณะ หรือโฮมเพจรายวิชา หรือโฮมเพจส่วนตัว ฯลฯ และควรมีการจัดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น รายวิชาออนไลน์ มีการนำเสนอเนื้อหา หรือส่งงาน เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เข้าไปเรียนและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยที่นักศึกษาสามารถเข้าไปเรียนเพิ่มได้ทุกตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ Heath, Marilyn Jane. (1997) ที่พบว่า รูปแบบการเรียนแบบออนไลน์ หรือห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) บนเว็บในรูปของการศึกษาทางไกล ทำให้มีการพัฒนาชั้นเรียนเป็นไปในทางบวกมากขึ้น อย่างไรก็ตามก็ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของลักษณะของเนื้อหาวิชา รูปแบบการเรียนการสอนของกระบวนวิชาที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรพัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยหรือของคณะ โดยศึกษาจากแนวทาง และรูปแบบของเว็บไซต์ที่นักศึกษานิยมเข้าใช้บ่อยที่สุด เพื่อให้ตรงกับความต้องการ ของนักศึกษา และดึงดูดความสนใจของนักศึกษาให้มาเข้าใช้เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย และคณะ ให้มากยิ่งขึ้น
2. ให้ความรู้หรือการอบรมในเรื่องการสืบค้นข้อมูลและการใช้เครื่องมือช่วยสืบค้น (Search Engine) เพื่อให้การสืบค้นข้อมูลของนักศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ปรับปรุงเครื่องคอมพิวเตอร์และเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดีตลอดเวลาเพื่อให้เรียกใช้ข้อมูลและติดต่อสื่อสารผ่าน อินเทอร์เน็ตได้รวดเร็ว
4. จัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทั้งทางด้านฮาร์ดแวร์ และ ซอฟต์แวร์ เพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้ ความสามารถในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ เป็นอย่างดี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษา ค้นคว้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ควรปรับปรุงการจัดรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาตาม แนวทางที่พบในงานวิจัย ได้แก่ (1) อาจารย์ผู้สอนค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอนแล้วแนะนำให้นักศึกษาเข้าไปศึกษา (2) อาจารย์ผู้สอนและ นักศึกษาร่วมกันสร้างเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ ไว้ในโฮมเพจของคณะ โฮมเพจรายวิชา หรือโฮมเพจส่วนตัว ฯลฯ (3) มีการจัดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น รายวิชา ออนไลน์ มีการนำเสนอเนื้อหา หรือส่งงาน เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าไปเรียนและศึกษา ด้วยตนเอง (4) อาจารย์ผู้สอนให้นักศึกษาค้นคว้าโดยใช้บริการค้นหาข้อมูล (search) ตามหัวข้อที่กำหนดให้แล้วทำรายงานมาส่ง หรือส่งงานโดยใช้บริการไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หรือ นำข้อมูลที่ได้อาภิปรายร่วมกัน

ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบเหล่านี้จะเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษา มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษามากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ บุคลากร ฯลฯ ในคณะหรือมหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ตลอดจนสภาพการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางให้การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ศึกษาแนวทางการส่งเสริมให้ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ถึงวิธีการที่ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของอินเทอร์เน็ต และการให้ความรู้และแนวทางการวางแผน วิธีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม
3. ควรมีการศึกษาผลการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา เช่น ในรูปแบบของรายวิชาออนไลน์ หรือห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) เพื่อศึกษาถึงผลการเรียนและพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอนบนอินเทอร์เน็ต
4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดอบรมการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เพื่อศึกษารูปแบบการจัดอบรม การประเมินผล ปัญหาข้อจำกัด ตลอดจนแนวทางการจัดการอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้มากที่สุด
5. ควรมีการศึกษาเพื่อวิเคราะห์เหตุผลในการเข้าใช้เว็บไซต์ยอดนิยมต่าง ๆ ของนักศึกษา และศึกษารูปแบบและองค์ประกอบต่าง ๆ ในเว็บไซต์ดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยหรือคณะ
6. ในงานวิจัยนี้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาด้านการใช้อินเทอร์เน็ตเพียงด้านเดียว จึงควรมีการศึกษาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม ได้แก่ การใช้โปรแกรม Word Processing และ Spreadsheet รวมทั้ง Presentation Software ทั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพการใช้ และได้แนวทางการพัฒนาเพื่อให้นักศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศครบทุกด้านตรงกับนโยบายของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้า และการวิจัย